

Symboler i boken

De här symbolerna kommer du att möta i boken.
De visar vilken nivå övningarna är på.

Symbolerna finns i tre olika nivåer:

Nivå 1

De flesta tal är med enbart siffror.
Här ska du räkna ut talen i ett steg.

Nivå 2

Tal med siffror och text.
Här ska du ofta räkna ut talen i två steg.

Nivå 3

Tal med siffror och text.
Här ska du räkna ut talen i flera steg.

Innehåll

KAPITEL 1 I affären 5

KAPITEL 2 På banken 25

KAPITEL 3 I köket 37

KAPITEL 4 På resan 51

KAPITEL 5 På fritiden 65

KAPITEL 1

I affären

MÅL

Att kunna avrunda priset för att veta hur mycket du ska betala när du handlar.

Kom ihåg

Avrunda neråt till hela kronor om priset slutar på 0 – 0,49 kr.

Avrunda uppåt till hela kronor om priset slutar på 0,50 – 0,99 kr.

Tecknet \approx betyder "ungefär lika med".

EXEMPEL 1

Avrunda 13,28 kr.

Gör så här:

Skriv det pris som ska avrundas. 13,28 kr

Skriv den del av priset som ska avrundas. 0,28 kr

Se efter om du ska avrunda neråt eller uppåt (här blir det neråt). 0,28 kr \approx 0 kr

Avrunda priset till hela kronor. 13 kr

Svar: 13,28 kr ska avrundas till 13 kr.

ÖVNING 1

Avrunda priserna

1) 45,79 kr	5) 50,07 kr
2) 101,11 kr	6) 35,91 kr
3) 19,24 kr	7) 83,56 kr
4) 72,28 kr	8) 99,77 kr

EXEMPEL 2

Ett hg skinka kostar 16,45 kr och en liten burk potatissallad kostar 13,14 kr.
Hur mycket ska du betala för båda varorna?

Gör så här:

Addera priserna för varorna. $16,45 \text{ kr} + 13,14 \text{ kr} = 29,59 \text{ kr}$

Skriv priset som ska avrundas. $29,59 \text{ kr}$

Skriv den del av priset som ska avrundas. $0,59 \text{ kr}$

Se efter om du ska avrunda uppåt eller neråt
(här blir det uppåt). $0,59 \text{ kr} \approx 1 \text{ kr}$

Avrunda priset uppåt till hela kronor. 30 kr

Svar: Du ska betala 30 kr för båda varorna.

ÖVNING 2

Hur mycket ska du betala om du köper

- 9) apelsiner för 12,38 kr och vindruvor för 24,56 kr?
- 10) måltidsdryck för 6,75 kr och en liter mjölk för 11,45 kr?
- 11) ost för 33,79 kr och skinka för 25,63 kr?
- 12) lök för 6,76 och morötter för 18,94 kr?
- 13) äpplen för 12,18 kr och bananer för 12,67 kr?
- 14) en bit leverpastej för 13,31 kr och falukorv för 28,46 kr?
- 15) kyckling för 38,93 kr och köttfärs för 55,75 kr?
- 16) korv för 28,37 kr och potatis för 12,56 kr?

EXEMPEL 3

Ett halvt kg fläskfärs kostar 43,89 kr och 1 kg potatis kostar 19,24 kr.
Hur mycket ska du få tillbaka om du betalar med en 100-lapp?

Gör så här:

Addera priserna för varorna. $43,89 \text{ kr} + 19,24 \text{ kr} = 63,13 \text{ kr}$

Avrunda summan. $63,13 \text{ kr} \approx 63 \text{ kr}$

Räkna ut hur mycket du får tillbaka. $100 \text{ kr} - 63 \text{ kr} = 27 \text{ kr}$

Svar: Du ska få tillbaka 27 kr.

ÖVNING 3

Hur mycket får du tillbaka på en 100-lapp om du köper

- 17) ost för 58,23 kr och kassler för 32,13 kr?
- 18) bröd för 13,75 kr och lättdryck för 7,45 kr?
- 19) skinka för 28,58 kr och korv för 19,95 kr?
- 20) en gurka för 11,48 kr och några tomater för 12,58 kr?
- 21) sallad för 9,89 kr och paprika för 15,13 kr?
- 22) korv för 28,15 kr, leverpastej för 14,27 kr och potatis för 7,58 kr?
- 23) persikor för 15,70 kr, bananer för 13,44 kr och apelsiner för 12,43 kr?
- 24) fläskkotletter för 32,52 kr och potatissallad för 19,90 kr?

MÅL

Att kunna procenträkning för att räkna ut hur mycket ränta du ska betala på ett lån.

Kom ihåg

Ränta är den avgift som du betalar om du lånar eller får som betalning om du lånar ut. Räntan skrivs i kronor.

Räntesats kallas den ränta du får om du har pengar insatta på ett konto eller den ränta du betalar om du har lånat pengar av till exempel en bank. Räntesatsen skrivs i procent.

Ränta = räntesats · belopp

När du räknar med procent ska du först skriva talet som hundradelar och sedan som ett decimaltal.

EXEMPEL 1

Hur skrivs 8,25% som decimaltal?

Gör så här:

Skriv 8,25 % som hundradelar.

$$\frac{8,25}{100}$$

Skriv hundradelarna som ett decimaltal.

$$\frac{8,25}{100} = 0,0825$$

Svar: 8,25 % skrivs som 0,0825.

ÖVNING 1

Skriv först som hundradelar och sedan som decimaltal.

1) 3,55 %

5) 9,05 %

2) 7,75 %

6) 8,65 %

3) 5,3 %

7) 7,95 %

4) 6,35 %

8) 9,80 %

MÅL

Att kunna omvandla volym till vikt vid bakning och matlagning.

Kom ihåg

1 dl strösocker väger cirka 90 g.

1 dl vetemjöl väger cirka 60 g.

1 hg är 100 g.

EXEMPEL 1

Hur många gram väger 3,5 dl strösocker?

Gör så här:

Skriv vikten för 1 dl.

90 g

Multiplitera volymen med vikten för 1 dl.

$$3,5 \cdot 90 \text{ g} = 315 \text{ g}$$

Svar: 3,5 dl strösocker väger 315 g.

ÖVNING 1

Hur många gram väger

1) 5 dl strösocker?

5) 8 dl vetemjöl?

2) 11 dl strösocker?

6) 6,5 dl strösocker?

3) 7 dl vetemjöl?

7) 0,5 dl vetemjöl?

4) 2,5 dl vetemjöl?

8) 9,5 dl strösocker?

MÅL

Att kunna göra en överslagsberäkning för att räkna om svenska kronor (SEK) till ett annat lands valuta.

Kom ihåg

100 SEK \approx 11 USD (amerikanska dollar)

100 SEK \approx 12 EUR (euro)

100 SEK \approx 9 GBP (brittiska pund)

100 SEK \approx 80 DKK (danska kronor)

Valutaomräkningar ändras hela tiden.

Din lärare kan berätta om det blivit stora ändringar.

EXEMPEL 1

Hur många GBP får du ungefär för 400 SEK?

Gör så här:

Skriv hur många GBP du får för 100 SEK.

9 GBP

Räkna ut hur många GBP du får för 400 SEK.
(4 · 100 SEK)

4 · 9 = 36 GBP

Svar: Du får 36 GBP för 400 SEK.

ÖVNING 1

Hur många

1) USD får du för 800 SEK?

5) GBP får du för 700 SEK?

2) DKK får du för 300 SEK?

6) DKK får du för 800 SEK?

3) GBP får du för 1000 SEK?

7) USD får du för 500 SEK?

4) USD får du för 200 SEK?

8) DKK får du för 500 SEK?

MÅL

Att förstå hur stora tal skrivs i media.

Kom ihåg

1 k (kilo) = 1 tusen = 1 000

1 M (mega) = 1 miljon = 1 000 000

1 G (giga) = 1 miljard = 1 000 000 000

1 T (tera) = 1 biljon = 1 000 000 000 000

EXEMPEL 1

Skriv talet 3,5 MB (megabyte) med siffror.

Gör så här:

Skriv M med siffror

1 000 000

Multiplitera talet med 3,5.

$3,5 \cdot 1\,000\,000 = 3\,500\,000$

Svar: 3,5 MB skrivs 3 500 000 B.

ÖVNING 1

Skriv med enbart siffror. Skriv också enhet.

1) 5,2 MHz (megahertz)

5) 1,44 MB (megabyte)

2) 10,5 GB (gigabyte)

6) 6,25 kJ (kilojoule)

3) 5,5 TWh (terawattimmar)

7) 0,75 MHz (megahertz)

4) 75 kWh (kilowattimmar)

8) 4,5 GB (gigabyte)